

מדת בדת

שיעור חזק חזמי בדרך קצרה

לע"נ ר' רפאל בן ר' אליעזר רובינשטיין זצ"ל
הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 247 חוה"מ פסח תשע"ז

בבא בתרא פב-פח

דף פג שהיה מעשה כזה בעיר רועים שרב יהודה פסק שיתנו לו כמלא בקר וכליו ולא ידעתי כמה שיעור זה אך כשלמדתי את המשנה שלא יטע אדם אילן סמוך לשדה חבירו אלא א"כ הרחיק ממנה ד' אמות ושנינו על כך שד' אמות הם שיעור עבודת הכרם ואז הבנתי שכמלא בקר וכליו זה ד' אמות, ולכאורה יש משנה להדיא כדברי רב יוסף שר"מ ור"ש אומרים שמי שנטע כרמו ח' אמות על ח' אמות לא יביא זרע לשם, ויש לומר שרב יוסף העדיף להביא מעשה, ולדברי רב יוסף מובן לדעת ר"ש ששמענו את דעתו באילנות מפוזרים ורצופים מפוזרים כמו המשנה של ח' אמות על ח', ורצופים ששנינו שר"ש אמר שכרם הנוטע על פחות מד' אמות אינו כרם ולחכמים זה כרם ורואים את האילנות האמצעיים כאילו אינם, אך לר"נ קשה בדעת רבנן שאמנם מצאנו דין מפוזרים בט"ז אמה אך לא מצאנו מה יסברו בח' אמות ויש לומר שיש ללמוד מסברא שכמו שלר"ש חצי מח' כך לרבנן חצי מט"ז, ורבא אומר להלכה מד' אמות עד ט"ז אמה וכן שנינו בברייתא כמה יהיו מקורבים ד' אמות וכמה יהיו מרוחקים ט"ז אמות וקנה את הקרקע והאילנות שביניהם לכן כשיבש האילן או נקצץ יש לו קרקע פחות מד' או יותר מט"ז או שקנאם זה אחר זה לא קנה את הקרקע ואת האילנות שביניהם לכן אם יבש האילן או נקצץ אין לו קרקע.

ר' ירמיה מסתפק אם מודד ממקום הקצר שבאילן או ממקום הרחב שבו ורב גביהה מבי כתיל הביא רביא לרב אשי ממה שנינו שברוכבה שבגפן מודד רק מהעיקר השני.
ר' ירמיה מסתפק כשמכר לו ג' בדי אילן והביא רב גביהה רביא ממה ששנינו המבריך ג' גפנים ועיקריהם נראים אמר ר"א בר צדוק שאם יש ביניהם מד' אמות עד ח' מצטרפים ואם לא אינם מצטרפים.
רב פפא מסתפק במכר לו שנים בתוך השדה ועוד אחד על המצר וכן במקרה ששנים בתוך שלו ואחד בשל חבירו ונשאר בתיקו.

עמוד ב רב אשי מסתפק אם בור או אמת מים מפסיקים וכן רה"ר או קבוצת דקלים ונשאר בתיקו.
הלל שאל את רבי במקרה שעלה ארז ביניהם ולכאורה מה השאלה הרי הוא עלה ברשות הקונה אלא השאלה היא אם היה ביניהם ארז מתחילה אמר לו רבי שקנה גם את הארז.
לדעת רב הג' אילנות עומדים כשורה ולשמואל הם עומדים כחצובה כמו ניקוד סגול לרב ודאי קונה כשהן כחצובה ולשמואל יתכן שכשורה לא יקנה כיון שהמוכר יכול לזרוע ביניהם, ורב המנונא מקשה שאם כחצובה קנה כי לא נזרע ביניהם א"כ כשימכור ג' עצי סנאים רומאים שהם גדולים מאד ולא זורעים ביניהם א"כ גם יקנה הכל, אמר רב שסנאים אינם חשובים ולכן לא קנה ביניהם משא"כ שאר אילנות קנה ביניהם כי הם חשובים.
משנה מי שמכר ראש בהמה גסה לא מכר את הרגלים ואם מכר את הרגלים לא מכר את הראש מכר את הקנה לא מכר את הכבד מכר את הכבד לא מכר את הקנה אך בכמה דקה

דף פב רב אחא בר רב אויא מקשה מדוע בספק שלא יקרא את פסוקי ביכורים אמר לו רב אשי שזה נראה כשקר, ורב משרשיא בן רב חייא מבאר שמא יבא לפטור אותם מתרומה ומעשר.

המשנה חילקה בין היוצא מהגזע ליוצא מהשרשים, ור' יוחנן מבאר שמה שרואה פני חמה זה נקרא מהגזע ומה שאינו רואה פני חמה זה נקרא מהשרשים, ויש להקשות שנחשוש שמא תוציא הארץ שרטון ואז יאמר לו שמכר לו ג' אילנות ויש לו קרקע, לכן אמר ר"נ שיקוץ וכן אמר ר' יוחנן שיקוץ. ר"נ אומר שנוקטים שאין לדקל גזע ורב זביד הבין בדברי ר"נ שלבעל הדקל אין גזע כיון שהוא עשוי לשרש ולכן הוא מסיח דעתו ממנו, ורב פפא מקשה שבמוכר ב' אילנות שעשוי לחפור לשרש ובכ"ז יש לו גזע ולא אומרים שהוא מסיח ממנו את דעתו, ורב פפא מבאר בדברי ר"נ שאין גזע לבעל דקל כי אינו מוציא גזע ולכאורה לרב זביד קשה מהמשנה ויש לומר שהוא יפרש את המשנה באופן שפירש שמכר לו לה' שנים.

ר' חייא בר אבא אומר בשם ר' יוחנן שבקנה ג' אילנות קנה קרקע שתחתיהם וביניהם וחוצה להם עמוד ב כמלא אורה וסלו ור"א מקשה שאם אין לו דרך איך יהיה לו כמלא אורה וסלו, ויש לומר שדרך אין לו כי זה קרקע אחרת אך כמלא אורה וסלו יש לו כצורך האילנות, ואמר ר' זירא שיש ללמוד מדברי ר"א שרק בג' אילנות אין לו דרך אך בב' אילנות יהיה לו דרך שהוא אומר לו אני עומד בקרקע שלך, ואמר ר"נ בר יצחק שר"א אינו סובר כשמואל רבו שפסק כר"ע שמוכר בעין יפה מוכר, אמר רבא שמשנתנו לא סוברת כר"ע שהרי כתוב שבהגדילו ישפה ולר"ע מדוע ישפה הרי מוכר בעין יפה מוכר אמר ר"נ בר יצחק שר"ע דיבר רק לגבי בור ודות שאינם מכחישים בקרקע אך לא לגבי אילן שהרי ודאי ר"ע מודה שבאילן שנוטה לשדה חבירו שקוצץ מלא המרדע מעל גבי המחרשה. ישנה ברייתא כדברי ר' חייא בר אבא שיש לאילנות תחתיהם וביניהם וחוצה להם כמלא אורה וסלו.

אבבי אמר לרב יוסף מי זורע את המקום של מלא אורה וסלו אמר לו רב יוסף ששנינו לגבי גינה לפנים מגינה שהחיצון זורע את הדרך אמר לו אבבי שזה לא דומה שהרי שם אין הפסד ללוקח אך כאן יהיה לו הפסד שפירותיו יטנפו וזה דומה לסיפא בנתנו לו ב"ד דרך ששניהם לא זורעים אותה.
רב יוסף אמר בשם רב יהודה בשם שמואל שבין האילנות יהיה מרחק מד' אמות עד ח', ורבא אמר בשם ר"נ בשם שמואל מח' אמות עד ט"ז ואמר אבבי לרב יוסף שלא יחלוק על ר"נ שהרי שנינו שמי שנטע כרם ט"ז אמה על ט"ז אמה מותר לו להביא לשם זרע, ור' יהודה אמר שהיה מעשה בצלמון שאחד נטע כרמו ט"ז אמה על ט"ז אמה והפך שער שתי שורות לצד אחד זורע את הניר ושנה אח"כ הפך את השער לצד הזרע זורע את הבור וחכמים התירו לו אמר רב יוסף איני סובר כאותה משנה,

מכר את הראש מכר את הרגלים ואם מכר את הרגלים לא מכר את הראש מכר את הקנה מכר את הכבד ואם מכר את הכבד לא מכר את הקנה, יש ד' חילוקי דינים במוכרים, שאם מכר חיטים יפות ונמצאו רעות הקונה יכול לחזור בו ואם מכר רעות ונמצאו יפות המוכר יכול לחזור בו, ואם מכר רעות ונמצאו רעות או שמכר יפות ונמצאו יפות שניהם לא יכולים לחזור בהם אם מכר חטה אדומה ונמצא לבנה או שמכר לבנה ונמצאת אדומה, או שמכר עצי זית ונמצאו שקמה או שמכר שקמה ונמצאו של זית או שמכר יין ונמצא חומץ או שמכר חומץ ונמצא יין שניהם יכולים לחזור בהם. **גמרא** רב חסדא אומר שאם מכר שוה חמש בשש ואח"כ התיקר ועמד על ח' הלוקח שהתאנה תחילה יכול לחזור בו ולא המוכר,

דף פד שהקונה אומר לו אם לא היית מאנה אותי לא יכלת לחזור בך עכשיו שזה התיקר לא תוכל לחזור בך וכן מוכח במשנה שביפות ונמצאו רעות רק הקונה יכול לחזור בו, עוד אמר רב חסדא שאם מכר שוה שש בחמש ואח"כ הוזלו ועמדו על ג' המוכר התאנה ורק הוא יכול לחזור בו ולא הקונה שהרי הוא אומר לו אילו לא היית מאנה אותי לא יכלת לחזור בך ועכשיו גם לא תוכל לחזור בך, וכן מוכח במשנה שבמכר רעות ונמצאו יפות המוכר חוזר בו ולא הקונה, ולכאורה קשה האם רב חסדא בא לחדש את דברי המשנה, ויש לומר שלפי המשנה במקרים של רב חסדא שניהם יוכלו לחזור בהם והמשנה רק חדשה שקונה יכול לחזור בו ולא אומרים שתמיד הקונה טוען שהכל גרוע כמו שכתוב רע רע יאמר הקונה.

רב פפא אומר שממה שהמשנה אומרת שחמתית מול לבנה משמע שהשמש היא אדומה, וראיה לכך שבבוקר ובערב היא אדומה וכל היום לא רואים שהיא אדומה מחמת שמראה עינינו אינו טוב ביום, ויש להקשות ששנינו לגבי נגעים ומראה עמוק מן העור כמראה חמה העמוקה מהצל ושם זה לבן, ויש לומר שזה לא ממש כמראה חמה אלא כמראה חמה שהיא עמוקה מהצל אך לא כמו החמה ממש שהנגע הוא לבן ומראה החמה הוא אדום, ולפי מה שהבנו בתחילה יש לומר שמה שהשמש נראית אדומה בבוקר ובערב שבבוקר היא עוברת ליד הורדים של גן עדן ובערב היא עוברת ליד פתחו של גיהנם, ויש אומרים להיפך שבבוקר ליד גיהנם ובערב ליד גן עדן.

המשנה אמרה שבטעות של יין ונמצא חומץ או להיפך שניהם יכולים לחזור בהם לכאורה זה כדברי רבי **עמוד ב** ששנינו לענין תרומה שייך וחומץ הם מין אחד ורבי סובר שהם שני מינים, ויש לומר שמשנתנינו היא גם לת"ק שחלק על רבי רק לענין תרומה ומעשר כדברי ר' אילעא שהתורם מן הרעה על היפה תרומתו תרומה שכתוב ולא תשאו עליו חטא בהרימכם את חלבו ממנו ואם נאמר בתורם מגרוע שלא חל תרומה איך יש נשיאות חטא אלא שהתורם מרעה על היפה תרומתו תרומה אך לענין מקח וממכר לכו"ע יש אדם שנח לו ביין ולא בחומץ ויש שרוצה דוקא חומץ ולא יין.

משנה מי שמכר פירות לחבירו ומשך ולא מדד קנה ואם מדד ולא משך לא קנה ואם הוא פיקח הוא יכול לשכור את מקומם, מי שלקח פשתן מחבירו לא קנה עד שיטלטלנו ממקום למקום ואם היה מחובר לקרקע ותלש כל שהוא קנה. **גמרא** ר' אסי אומר בשם ר' יוחנן שאם מדד והניח בסימטא

קנה, ור' זירא שאל אולי שמעת רק במודד לתוך קופתו אמר ר' אסי אתה נראה כאדם שלא למד האם במדד לתוך קופתו צריך לחדש שקנה, ויש להסתפק אם ר' זירא הסכים לר' אסי, ולכאורה יש להוכיח ממה שאמר ר' ינאי בשם רבי ששותפים קונים זה מזה בחצר ולכאורה קונה גם על הקרקע עצמה, ויש לדחות שקונה לתוך קופתו ומסתבר כך שר' יעקב אמר בשם ר' יוחנן שאם מדד והניח על גבי סימטא לא קנה ולכאורה זה קשה על דבריו לעיל אלא ששם הוא דיבר במודד לתוך קופתו ובלא מדד לתוך קופתו אלא בקרקע לא קנה, ולכאורה יש להוכיח מהמשנה שמדד ולא משך לא קנה ולכאורה מדובר בסימטא ולא קונה, ויש לדחות שמדובר ברה"ר אך קשה שא"כ מדוע כתוב ברישא משך ולא מדד קנה הרי ברה"ר לא מועילה משיכה, אלא מבארים אביי ורבא שמסירה קונה ברה"ר ובחצר שאינה של שניהם משיכה קונה בסימטא ובחצר של שניהם והגבהה קונה בכל מקום ומה שכתוב משך קונה מדובר משך מרה"ר לסימטא, אך יש להקשות שכתוב בסיפא ואם היה פיקח שוכר את מקומם ומה שייך לשכור את מקומם ברה"ר, ויש לומר שיש להוסיף במשנה שאם היתה ברשות בעלים אם היה פיקח ישכור את מקומם.

דף פה רב ושמואל סוברים שכליו של אדם קונות לו בכל מקום חוץ מרה"ר, ולר"ל ור' יוחנן קונים גם ברה"ר, ואמר רב פפא שאין מחלוקת ביניהם ור"ל ור' יוחנן דברו בסימטא והיא נקראת רה"ר שאינה רה"ר, ומסתבר כך שר' אבהו אמר בשם ר' יוחנן שכליו של אדם קונות לו בכל מקום שיש לו רשות להניחו ומשמע שרק ביש לו רשות זה קונה לו ואם לא זה לא קונה לו, ולכאורה יש להוכיח מהברייתא שיש ד' חלוקים במוכרים עד שלא התמלאה המדה זה שייך למוכר משנתמלאה המדה זה של הלוקח וכל זה במדה שאינה של שניהם ואם המדה היא של אחד מהם מה שמגיע אליה ראשון ראשון קנה וכל זה ברה"ר ובחצר שאינה של שניהם אך ברשות מוכר לא קנה עד שיגביהנה או שיוציאנה מרשותו ואם היא ברשות לוקח ברגע שקיבל עליו המוכר קנה הלוקח ואם זה היה מופקד אצל אדם לא קנה עד שיקבל עליו או שישכור את מקומם, וכתוב ברה"ר ובחצר שאינה של שניהם **עמוד ב** ולכאורה מדובר ברה"ר ממש, ויש לדחות שמדובר בסימטא, אך קשה שכתוב יחד עם חצר שאינה של שניהם וזה כרה"ר, ויש לפרש שאינה של שניהם שכולה לא של אחד ולא של השני אלא של שניהם.

רב ששת שאל את רב הונא אם כליו של לוקח ברשות מוכר קנה לוקח או לא ורב הונא רצה להוכיח מזרק גט לתוך חיקה או קלתה שהיא מגורשת והרי מדובר גם כשהיא עדיין ברשות הבעל, ואמר ר"נ שאין ראייה משם שהרי הכוה מאה מכות בעוכלא, **שרב יהודה** פירש בשם שמואל שמדובר שקלתה היתה מונחת בין ירכותיה ור"ל פירש שהיא קשורה בה אך שאינה תלויה בה, ורב אדא בר אבהו פירש כשמואל **ורב משרשיא** בר ר' אמי פירש שבעלה היה מוכר קלתות ולכן אינו מקפיד על מקומם, ור' יוחנן פירש שמקום חיקה קנוי לה וכן מקום קלתה קנוי לה, ורבא ביאר בדברי ר' יוחנן שאדם לא מקפיד על מקום חיקה או קלתה, אלא יש להוכיח לגבי שאלת רב ששת ממשנתנינו שברשות מוכר לא קנה עד שיגביהנה או שיוציאנה מרשותו ומשמע בכליו של לוקח, ויש לדחות שמדובר בכליו של המוכר אך קשה שאם מדובר

בכליו של המוכר א"כ גם בסיפא מדובר בכליו של המוכר וא"כ מדוע כשקיבל עליו המוכר קנה לוקח הרי מדובר בכליו של המוכר, ויש לומר שבסיפא מדובר בכליו של הלוקח וזה כמו הרגילות שאצל המוכר מצויים כלי המוכר ואצל הלוקח מצויים כלי הלוקח, ורבא רצה להוכיח ממשנה שאם משך חמריו ופועליו והכניסם לתוך ביתו בין פסק עד שלא מדד בין מדד עד שלא פסק שניהם יכולים לחזור בהם, דף פו ואם פרק אותם והכניסם לתוך ביתו פסק עד שלא מדד שניהם לא יכולים לחזור בהם ואם מדד עד שלא פסק שניהם יכולים לחזור בהם וא"כ יש לומר כמו שלא קונה כשזה בכליו של מוכר ברשות הלוקח א"כ בכלי הלוקח ברשות מוכר גם לא קנה, ור"נ בר יצחק אומר שמדובר ששפכם שזה כבר לא בכלי המוכר, הקפיד עליו רבא הרי לא כתוב שפכם אלא פירקן והיינו שהחבילות נשארו כמו שהיו, ומר בר רב אשי מבאר שמדובר בחבילות של שום שהם ללא שקים, והונא בר מר זוטרא הקשה לרבינא שאם כתוב פירקם מה החילוק אם פסק או לא הרי זה כבר ברשות הקונה אמר לו רבינא שבפסק סומכת דעתו לקנותו ובלא פסק לא סומכת דעתו לקנותו, ורבינא רצה להביא ראיה מדברי רב ושמואל לעיל שכליו של אדם קונות לו בכל מקום ולכאורה בא לרבות שיקנה אף ברשות מוכר, ויש לומר שקונה רק כשאמר המוכר לך קנה והוא משאיל את המקום ללוקח ולכן קנו כליו.

שנינו בקידושין שנכסים שיש להם אחריות נקנים בכסף שטר וחזקה ונכסים שאין להם אחריות נקנים רק במשיכה, ובסורא שנו את השמועה דלהלן בשם רב חסדא ובפומבדיתא שנו בשם רב כהנא או בשם רבא שהמשנה דברה רק בדברים שאין דרכם להגביה אך בדברים שדרכם להגביה קנה רק בהגבהה ולא במשיכה, וכשאמר אביי שמועה זו הקשה לו רב אדא בר מתנה ששנינו שהגונב כיס בשבת חייב כי הוא התחייב בגניבה קודם שבא לאיסור סקילה בהוצאה לרה"ר ואם גרר את הכיס פטור כי איסור שבת ואיסור הגניבה באו כאחד, ולכאורה כיון שהוא דבר שניתן להגביהו ובכ"ז קנאו במשיכה, אמר לו אביי שמדובר כשהוא קשור לחבל אמר לו רב אדא הרי אני גם מדבר בחבל אך לדבריך דבר שניתן להגביה לא קונה במשיכה אמר לו אביי שמדובר בכיס גדול שנלקח רק ע"י חבל, ולכאורה יש להוכיח ממשנתנו שברשות מוכר לא קנה עד שיגביהנה או שיוציאנה מרשותו משמע שזה דבר שדרכו להגביה ובכ"ז קונה איך שרוצה בהגבהה או במשיכה, ור"נ בר יצחק מבאר שהמשנה דברה בשני צדדים דבר שיכול להגביה נקנה רק בהגבהה ודבר שאין דרכו להגביה נקנה במשיכה, **עמוד ב** ולכאורה יש להוכיח מהמשנה של מוכר פירות לחבירו ומשך עד שלא מדד קנה והרי פירות הם בני הגבהה וקנה במשיכה, ויש לומר שמדובר באופן שבאים במשא גדול ומה שכתוב בסיפא בלוקח פשתן שלא קנה עד שיטלטלנו ממקום למקום ומדוע לא נאמר שגם בפשתן מדובר במשא גדול יש לומר שפשתן עושים רק במשא קטן כי הוא נשמט, ורבינא הביא ראיה מהמשנה שבהמה גסה נקנית במסירה והדקה לר"מ בהגבהה ולר"ש בן אלעזר וחכמים שבהמה דקה נקנית במשיכה ולכאורה בהמה דקה היא ראויה להגבהה ובכ"ז לחכמים קונה במשיכה יש לומר שהם סוברים שאינה ראויה להגבהה כי היא נסרכת.

רב ושמואל אומרים שאם אמר כור בשלושים אני מוכר לך יכול לחזור בו אף בסאה האחרונה ואם אמר כור בשלושים סאה בסלע אני מוכר לך ראשון ראשון שהגביהו קנאו, ולכאורה יש להוכיח ממשנתנו שאם היתה מדה של אחד מהם קנה ראשון ראשון אף שלא התמלאה המדה, ויש לומר שבמשנה מדובר שאמר לו הין בי"ב סלעים לוג בסלע אני מוכר לך וכמו שאמר רב כהנא לגבי מדות של ביהמ"ק שבמדת ההין היה שנתות דהיינו סימנים לכל חלק מהשיעור, וכן כאן יש בכלי אחד סימנים למדה קטנה יותר, ולכאורה יש להביא ראיה מברייתא שמי ששכר פועל לעשות עמו בעתיד בזמן הגורן לכל יום בדינר,

דף פז ובשעת הגורן השכר הוא סלע ליום והוא הוזיל לו בגלל שהקדים לו שכרו אסור לו להנות ממנו שזה כריבית, אך אם שכר אותו מהיום בדינר ליום ובשעת הגורן אמנם שכרו סלע שכרו מותר כי כבר התחיל לעבוד אתו, ואם נאמר כדברי רב ושמואל כור בל' סאה בסלע קנה ראשון ראשון א"כ איך מותר כשהתחיל לעבוד עמו הרי כל יום שעבר הוא חלוק מהקודם וא"כ זה אגר נטר, ורבא מבאר שודאי מותר לפועל להוזיל בגלל שנותנים לו שכר מראש וההבדל בין הרישא לסיפא שאם אינו עובד עמו עד שעת הגורן זה נראה כאגר נטר אך כשעובד עמו מעכשיו זה לא נראה כאגר נטר וזה ככל פועל שמוזיל בגלל הקדמת המעות.

המשנה אומרת שבתלש מהמחובר קנה ולכאורה איך קנה בגלל שתלש כל שהוא ומבאר רב ששת שמדובר שאמר לו לך יפה לך קרקע כל שהוא והיינו שרוצה להקנות לו חלק בקרקע וקנה לך מה שעליה ותלישה כל שהוא היא קנין בקרקע.

משנה מי שמכר יין או שמן לחבירו והוקרו או הוזלו אם עדיין לא התמלאה המדה זה עדיין ברשות המוכר לחזור בו ואם התמלאה המדה זה של הלוקח ואם היה סרסור ביניהם אם נשברה החבית נשברה לסרסור וחייב להטיף לו ג' טיפות ואם הרכינה ונמצת עוד בחבית זה של המוכר, וחנוני אינו חייב להטיף ג' טיפות ור' יהודה אומר שבערב שבת עם חשיכה גם פטור מלהטיף. **גמרא** יש לדקדק שאם המדה היא של הלוקח מדוע קודם שהתמלאה המדה זה של המוכר הרי המדה היא של הלוקח ואם המדה היא של המוכר מדוע בנתמלאה זה של הלוקח הרי המדה היא של המוכר, ור' אילעא מבאר שמדובר שהמדה היא של הסרסור אך קשה שהמשנה ממשיכה אם היה סרסור ביניהם א"כ משמע שברישא לא היה סרסור ויש לומר שברישא מדובר שיש רק את המדה של הסרסור בלי הסרסור ובהמשך מדובר שגם הסרסור עצמו ביניהם.

כשעלה ר"א לא"י הוא שאל את זעירי האם יש כאן אדם ששנה מדות אצל רב, וזעירי הראה לו את רב יצחק בר אבדימי, אמר לו מה קשה לך במשנה הזו, אמר לו שכתוב שאם הרכינה ונמצאת המדה זה של המוכר **עמוד ב** וקשה שבתרומה שנינו שאם הרכינה ונמצת זה תרומה אמר לו רב יצחק שר' אבהו הסביר שזה של המוכר בגלל יאוש בעלים שהוא מפקיר את מצוי המדה.

הסתפקו על מה אמר ר' יהודה שבערב שבת אינו חייב האם זה נאמר על כל מוכר והוא מקל על כולם בערב שבת, או שר' יהודה מדבר על חנוני שרק בערב שבת מקילים שאינו צריך להטיף, ויש להוכיח מהברייתא שר' יהודה אמר

שהחנוני פטור בערב שבת עם חשיכה כי הוא טרוד א'כ ר' יהודה היקל רק בחנוני.

משנה מי ששלח את בנו לחנוני עם פונדיון והחנוני מדד לו שמן באיסר ונתן לו את האיסר והבן שבר את הצלוחית ואיבד את האיסר החנוני חייב, ור' יהודה פוטר כי האב שלחו על מנת כן, וחכמים מודים לר' יהודה אם התינוק מביא עמו צלוחית והחנוני מדד לתוכה שהוא פטור. **גמרא** לכאורה לגבי האיסר והשמן נחלקו שלחכמים האב שלח רק להודיע ולר' יהודה האב שלח להביא עם התינוק אך לגבי הצלוחית קשה מדוע פטור החנוני הרי זה אבידה מדעת ורב הושעיא מבאר שמדובר שהאב מוכר צלוחיות ונח לו שהחנוני יקנה אותה והוא לקח אותה כדי לבדוק אותה וכמו שאמר שמואל שמי שנטל כלי מהאומן לבקרו ונאנס בידו חייב, ולכאורה יוצא שדברי שמואל תלויים במחלוקת במשנה, ורבה ורב יוסף פירשו שהמשנה דברה באופן שהחנוני עצמו מוכר את הצלוחיות וא'כ ר' יהודה ורבנן נחלקו לגבי הצלוחית כמו שנחלקו לענין האיסר והשמן, אך קשה מדוע המשנה אומרת שחכמים מודים לר' יהודה כשהצלוחית ביד התינוק והחנוני מדד לתוכה החנוני פטור הרי חכמים סוברים שהאב שלח רק להודיע, ואביי בר רב אבין ורב חנינא בר רב אבין פירשו שמדובר,

דף פח שנטל את הצלוחית למדוד בה את השמן וכמו שאמר רבה לגבי אבידה שאם הכיש בהמה התחייב להשיבה, אך יש לדחות שרבה דיבר רק לגבי בעלי חיים שהוא הרגילים לפסיעות חיצוניות אך זה לא שייך בצלוחית, ורבא אמר שהוא והארי בחבורה שהוא ר' זירא ביארו שמדובר שהחנוני נטלה למדוד בה לאחרים ונחלקו בדין שואל שלא מדעת שלר' יהודה הוא שואל שמספיק להשיבה במקום ששאלה ממנו ולחכמים הוא גזלן והוא צריך להשיבה לבעלים.

מה שאמר שמואל בנטל כלי מאומן לבקרו ונאנס אצלו חייב מדובר רק כשדמיו קצובים.

אדם אחד נכנס לקצב והגביה ירך בהמה לבדקה וכשהגביהה בא פרש ולקחה ממנו ורב חייבו לשלם ומדובר שדמיה היו קצובים.

אדם אחד הביא דילועים למכרם בפום נהרא ובאו כולם ולקחום לקנותם והוא ראה שיהיה לו קשה לגבות מהם מעותיו והוא אמר שהם מוקדשים לשמים ואמר רב כהנא שאין אדם מקדיש דבר שאינו שלו וזה דוקא באופן שדמיהם היו קצובים אך אם דמיהם לא היו קצובים א'כ זה ברשות הבעלים וההקדש חל.

שנו בברייתא שחבר שלקח ירק מהשוק ובירר והניח אף כל היום כולו לא קנה ולא התחייב במעשר, ואם גמר בלבו לקנותו קנה והתחייב במעשר ואינו יכול להחזירו כי כבר התחייב במעשר ואינו יכול לעשרו כי הוא מפחיתו ולכן יעשר ויתן למוכר את דמי המעשר, ויש להקשות וכי בגלל שגמר בלבו לקנותו הוא התחייב כבר במעשר אמר רב הושעיא שמדובר בירא שמים כמו רב ספרא שקיים בעצמו ודובר אמת בלבבו.

משנה סיטונאי מקנח מדותיו אחת לל' יום ובעל הבית שמוכר קצת מקנח אחת לל"ב חדש, ורשב"ג אומר להיפך שסיטון אחת לל"ב חדש ובעה"ב אחת לל' יום, חנוני מקנח מדותיו פעמיים בשבוע ומקנח את אבני המשקל אחת לשבוע ומקנח מאזניים על כל משקל שהוא שוקל ורשב"ג

אומר שזה רק בלח אך ביבש אינו צריך, **עמוד ב** וכששוקל בשר הוא צריך להכריע את המשקל טפח לצד הבשר ואם שוקל לו עין בעין בצמצום נותן לו את גירומי המשקל אחד מעשרה בלח וביבש אחד לעשרים, מקום שנהגו למדוד במדה דקה כגון קב לא ימדוד בגסה סאה, מקום שנהגו למדוד במדה גסה לא ימדוד בדקה, מקום שנהגו למחוק לא יגדוש אם נהגו לגדוש לא ימחוק. **גמרא** ר"ל אומר שלומדים את דין המשנה מהפסוק אבן שלמה וצדק שיש לך לצדק משלך ולתת, אך קשה שאם מדאורייתא צריך להכריע איך כתוב בסיפא אם היה שוקל עין בעין הרי הוא צריך להכריע, ויש לומר שברישא מדובר במקום שנהגו ור"ל דיבר על הסיפא בשוקל עין בעין שנותן גירומיו וזה נלמד מהפסוק צדק יהיה לך שיש לך לצדק משלך, ור' אבא בר ממל מבאר שהגירומין הם אחד לעשרה מליטרא בלח לעשרה ליטרים דהיינו אחד ממאה.

הסתפקו במשנה אם אחד לעשרה בלח לעשרה של לח ואחד לעשרים ביבש בעשרים ביבש והיינו אחד לד' מאות, או שהכוונה אחד מעשרה ללח ולעשרים ביבש דהיינו אחד ממאתיים, ונשאר בתיקו.

ר' לוי אומר שענשם של מדות קשה יותר מענשם של עריות שבעריות נאמר האל ובמדות כתוב האלה, ואל הוא מלשון קשה שכתוב ואת אילי הארץ לקח ולכאורה גם בעריות כתוב אלה, ויש לומר שזה בא למעט מדות מכרת והחומרא במדות מעריות שבעריות ניתן לשוב בתשובה ואילו במדות קשה לשוב שאינו יודע למי להחזיר.

ר' לוי אומר שגזל הדיוט קשה מגזל גבוה שבהדיוט כתוב חטא לפני מעילה שכתוב נפש כי תחטא ומעלה מעל בה' ובהקדש כתוב מעילה לפני חטא עוד אמר ר' לוי שלא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם, שהקב"ה בירך את ישראל בכ"ב אותיות מא' של אם בחוקתי עד ת' של בקוממיות, והקללה היא בח' אותיות מהואו של ואם בחוקתי תמאסו עד המ"ם של ואת חוקתי געלה נפשם, ומשה רבינו בירכס בח' אותיות מהואו של והיה אם שמוע תשמע עד המ"ם של לעבדם, וקללם בכ"ב אותיות מוהיה אם לא תשמע עד הה"א של ואין קונה.